

P&C-cyclus gemeente Hardinxveld-Giessendam

Inleiding

De planning-en-controlcyclus (P&C) is een jaarlijks terugkerende cyclus, met als doel om het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te beheersen. De cyclus geeft inzicht in de doelstellingen van de gemeente, of ze deze bereikt en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. De P&C-cyclus is het belangrijkste instrument van de raad om invulling geven aan de belangrijkste twee kerntaken zijnde de kaderstellende en controlerende taak. Het college van B&W heeft als rol om binnen de gestelde kaders invulling te geven aan de rol van dagelijks bestuur en uitvoering te geven aan de gestelde doelen en taken en hierover verantwoording af te leggen.

Het proces en de producten

Samengevat ziet de P&C-cyclus er als volgt uit. Het doel en de inhoud van de producten wordt vervolgens beschreven.

1. Perspectiefnota (raadsvergadering juli jaar 1)
2. Begroting (raadsvergadering november jaar 1)
3. Halfjaarrapportage (raadsvergadering september jaar2)
4. Jaarrapportage (raadsvergadering maart jaar 3)
5. Jaarrekening (raadsvergadering juli jaar 3)

Begrotingscyclus Begrotingsjaar 2026

Perspectiefnota

In de perspectiefnota bepaalt de gemeenteraad op hoofdlijnen wat de koers voor de komende jaren is, en welke middelen hieraan gekoppeld worden. Daarmee wordt bepaald wat er in ieder geval in de programmabegroting moet staan om de doelen voor de korte en lange termijn te bereiken. Tevens is het de plaats om als gemeenteraad wensen in te brengen. Concreet bestaat de perspectiefnota uit de volgende onderdelen:

- Nieuwe ontwikkelingen / beleid
- Financiële uitgangspunten voor de begroting
- Financieel meerjarenperspectief op hoofdlijnen (waar mogelijk inclusief verwerking van de meicirculaire)
- Scenario keuze voor de te volgen koers

Begroting

In de begroting staat wat de gemeente de komende jaren aan activiteiten uitvoert en welke middelen daaraan gekoppeld worden. Concreet bestaat de begroting uit de volgende onderdelen:

- Programmaplan met daarin de volgende programma's:
 - o Programma 1 Dienstverlening en bestuur
 - o Programma 2 Leefomgeving en veiligheid
 - o Programma 3 Vitaal en sociaal
 - o Programma 4 Ruimte en economie
 - o Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering / Organisatie

Per programma worden de volgende doelen beschreven:

- o Maatschappelijke doelen (wat willen we realiseren? Scope hierbij is 4 jaar)
- o Uitvoeringsdoelen (hoe gaan we dat realiseren? Scope hierbij is 1 jaar)
- o Middelen doelen (waarmee gaan we dat realiseren? Scope hierbij is 1 jaar)

Onderdeel van de programma's zijn de projecten zoals opgenomen in het huidige Meerjaren Programma Grondzaken.

- Paragrafen
- Financiële begroting

Halfjaarrapportage

De halfjaarrapportage geeft de gemeenteraad inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de Uitvoeringsdoelen en de financiële stand van zaken per 1 juli van het lopende jaar.

Concreet bestaat de halfjaarrapportage uit de volgende onderdelen:

- Stand van zaken van de Uitvoeringsdoelen per 1 juli via "stoplichtenmodel"
- Financiële stand van zaken per programma per 1 juli
- Begrotingswijzigingen lopende begroting

Onderdeel van de halfjaarrapportage is de inhoudelijke stand van zaken van de projecten zoals opgenomen in het huidige Meerjaren Programma Investerings.

Jaarrapportage

De jaarrapportage geeft de gemeenteraad inzicht in de realisatie van de Uitvoeringsdoelen en een doorkijk op de realisatie van de Maatschappelijke doelen. De jaarrapportage is tevens een basis voor opstelling van de perspectiefnota. Concreet bestaat de jaarrapportage uit de volgende onderdelen:

- Mate van realisatie van de Uitvoeringsdoelen per 31 december via "stoplichtenmodel"
- Doorkijk op de realisatie van de Maatschappelijke doelen
- Mogelijkheid tot begrotingswijzigingen en budgetoverhevelingen

Onderdeel van de jaarrapportage is de inhoudelijke stand van zaken van de projecten zoals opgenomen in het huidige Meerjaren Programma Grondzaken.

Jaarrekening

Via de jaarrekening vindt inhoudelijke en financiële verantwoording plaats over het desbetreffende jaar. Controle hiervan vindt plaats door de accountant.

Concreet bestaat de jaarrekening uit de volgende onderdelen:

- Jaarverslag
 - o Mate van realisatie van de Uitvoeringsdoelen per 31 december via "stoplichtenmodel" (overeenkomstig de jaarrapportage)
 - o Doorkijk op de realisatie van de Maatschappelijke doelen (overeenkomstig de jaarrapportage)
 - o Paragrafen
- Jaarrekening (financiële verantwoording)
 - o Paragraaf grondzaken (geheim) – financiële stand van zaken en update van de grondexploitaties en projecten

Rol gemeenteraad

De P&C cyclus is een heel belangrijk middel voor de gemeenteraad om de kaderstellende en controlerende taak in te vullen. Per product wordt hierop de rol beschreven:

Perspectiefnota

Met de perspectiefnota start de jaarcyclus. Bij de perspectiefnota is het aan de gemeenteraad om de koers en richting aan te geven. De algemene beschouwingen vinden dan ook plaats bij de behandeling van de perspectiefnota. Met de vaststelling van de perspectiefnota (al dan niet geamendeerd) worden de kaders bepaald voor de opstelling van de begroting. De behandeling van de perspectiefnota is ook de plaats om politieke wensen vanuit de fracties in te brengen en hierover het debat te voeren en hierop raadsinstrumenten in te zetten. Tijden het debat wordt aan het college reactie gevraagd op mogelijke amendering van het voorstel en de realiseerbaarheid van wensen. Idealiter wordt de behandeling van de Perspectiefnota over twee avonden verspreid. Dit zodat het mogelijk is om tussentijds te werken aan moties / amendementen.

Begroting

De gemeenteraad beoordeelt allereerst of de begroting past binnen de gestelde kaders zoals gesteld bij de perspectiefnota. Bij afwijkingen hierop vindt opiniëring en afweging plaats. Tevens vindt opiniëring en afweging plaats op de uitvoeringsdoelen en middelendoelen. Het college wordt de gelegenheid gegeven om in het debat te reflecteren op de inbreng vanuit de

gemeenteraad en de voorliggende begroting te verdedigen. De inzet van raadsinstrumenten behoort nadrukkelijk tot de mogelijkheden om wijzigingen aan te brengen.

Halfjaarrapportage

De halfjaarrapportage is een belangrijk instrument om de controlerende rol uit te oefenen. Rol van de raad is om het college te bevragen op de uitvoering en realisatie van de doelen. Tevens is de halfjaarrapportage het moment om tussentijds bij te sturen. De inzet van raadsinstrumenten kan hierbij nadrukkelijk aan de orde zijn.

Jaarrapportage

Bij de jaarrapportage oefent de gemeenteraad haar controlerende taak uit en kan hier een oordeel over geven. Het college wordt hierbij bevraagd. Bijsturing in het desbetreffende begrotingsjaar is niet meer mogelijk wel kan het college bevraagd worden hoe niet gerealiseerde zaken vervolg krijgen (in het dan lopende begrotingsjaar). Raadsinstrumenten kunnen hierbij aan de orde zijn.

Jaarrekening

De jaarrekening is het sluitstuk van de jaarcyclus. Het is aan de gemeenteraad om de formele en totale verantwoording te beoordelen en af te sluiten.

Tot slot

De P&C-cyclus binnen het vergadermodel is leidend voor het invullen van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad ten aanzien van de koers van de gemeente, het invulling hieraan geven en de financiën die hiermee gemoeid zijn. Prioriteringsvraagstukken en eventuele ombuigingsvraagstukken zijn onderdeel van deze P&C-cyclus. Afhankelijk van de opgave kunnen aanvullende processtappen hierop gezet worden echter de formele afweging en besluitvorming vindt plaats binnen en gekoppeld aan de P&C-cyclus.